

obzornik

glasilo delovne organizacije

Brest danes in jutri

UTRDI SEDANJI GOSPODARSKI POLOŽAJ — ZA BOLJŠO PRIHODNOST

Za sedanje stanje v mednarodnih gospodarskih odnosih so značilni — na kratko povedano — izredno močna recesija, ki jo spremlja več deset milijonov brezposelnih samo v razvitem svetu, vse večji prepad med razvitimi in nerazvitimi deželami, lokalne vojne, blokovski gospodarski, vojaški, politični in psihološki pritiski, ki povzročajo tudi na gospodarskem področju resne preobrate ter težave z energijo (nafta, plin) in surovinami. Jugoslavija se kot neuvrščena država podobno kot druge manj razvite spopada s temi težavnimi razmerami, kar nedvomno močno vpliva na njeno gospodarstvo.

Na naš gospodarski položaj vpliva tudi velika devizna zadolženost. Zato je bil sprejet poseben zakon, ki je omejil pravico do razpolaganja z deviznimi prilivi, v našem primeru na 24,24 odstotka. V takih primerih je dobila proizvodnja za izvoz osrednje mesto v letošnjem gospodarskem načrtu. Industrijska proizvodnja pa se je od januarja do julija letos v primerjavi z enakim lanskim razdobjem povečala le za 0,7 odstotka.

K temu dodajmo še ugotovitve, da smo za letos načrtovali 15 odstotno rast vseh cen, že

sredi leta pa smo ugotovili, da so cene presegle dogovorjene okvire. Ukrep je znan: zamrzitev cen. Ta omejitveni ukrep nas ni hudo prizadel, gledano strogo računsko, hujši ukrep je zaostrovanje pri potrošniških kreditih in povečanje obrestnih mer za skoraj vse kredite.

Tudi pri izvozu na konvertibilni trg ne dosegamo zastavljenih ciljev in jih najbrž tudi do konca leta ne bomo dosegli. Ne uresničujemo se napoved o 12 odstotnih višjih cenah v izvozu; nasprotno, vedno več je zahtev o znižanju cen.

Ugotavljamo, da delitev osebnih dohodkov v nekaterih delovnih organizacijah ne temelji na ustvarjenem dohodku in višji produktivnosti, skratka, ne držimo se družbenega dogovora. To gotovo ni v prid stabilnejšim razmeram na našem trgu, še najmanj pa obvladovanju vseh vrst porabe in potrošnje. To je tudi udarec vsem tistim delovnim kolektivom, ki v težkih razmerah gospodarske stabilizacije prejemajo nizke osebne dohodke.

Lahko zaključimo, da se gospodarska gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji kljub nekaterim uspehom ne uresničujejo in ne gibljejo v resolucijskih in planskih okvirih.

KAKO JE V LESARSTVU

Podobno stanje kot v gospodarstvu na sploh ugotavljamo tudi v slovenski lesni industriji, le da je v njej položaj še neugodnejši. Fizični obseg proizvodnje pohištva je ob polletju padel na indeks 92,2, produktivnost v končni predelavi lesa pa je padla za 6,2 odstotka.

Po podatkih splošnega združenja lesarstva Slovenije znaša indeks cen za proizvodnjo žaganega lesa in plošč 100,3, v proizvodnji končnih lesnih izdelkov pa 105,1, kar je popolnoma v skladu z dogovorjeno politiko cen za leto 1982. Delež dohodka v celotnem prihodku, doseženim z izvozom, je sicer v primerjavi z lanskim prvim polletjem porasel, vendar je vprašanje, če bo isto razmerje doseženo na koncu leta — 16,8 odstotka. Tudi v razporeditvi dohodka so opazna negativna gibanja, saj porabljena sredstva naraščajo hitreje kot celotni prihodek.

Lahko torej zaključimo, da so na letošnje polletne rezultate gospodarjenja organizacij združenega dela s področja gospodarstva in s tem seveda tudi na finančne rezultate lesarstva, močno vplivale izjemno težavne in neugodne gospodarske razmere, ki jih lahko opredelimo v štiri glavne smeri:

— omejene uvozne možnosti in dodatno omejevanje razpolaganja z devizami, kar je zaostriilo in otežilo redno in pravočasno oskrbovanje s surovinami in repromateriali;

— cene — in sicer predvsem surovin, energije in repromaterialov — so prebile raven, določeno z resolucijo, kljub temu pa niso na vseh področjih enako ugodno vplivale na rezultate;

— v glavnem vsa poraba, skupna kot splošna in pri mnogih tudi osebna, presega dogo-

vorjena razmerja in povečuje obremenitev dohodka delovnih organizacij;

— povečana amortizacija je prav tako močno vplivala na finančne rezultate.

POLOŽAJ BRESTA

Položaj Bresta je v takšnih mednarodnih in domačih razmerah še bolj zaostren glede na nekatere njegove specifičnosti:

— močna dotrajanost finalnih kapacitet in s tem težave pri prilaganju zahtevam domačega in zunanega trga;

— izredno nizka stopnja dohodkovnosti skoraj vseh temeljnih organizacij;

— velika zadolženost kot posledica skromnih lastnih sredstev in slabših ekonomskih učinkov od načrtovanih (rentabilnost naložb), kar povzroča velike likvidnostne težave;

— uvajanje novega proizvoda — negor plošč na domačem in tujem trgu, ki ga spremlja že tretje leto izguba;

— velike devizne obveznosti za tuje kredite, ki so padle v čas odplačil, ko so se bistveno spremenila razmerja glede pravic razpolaganja z devizami;

— nujnost povečanja izvoza v fizičnem obsegu, ki ga terja vse težja prodaja na domačem trgu, potrebe po uvoznih materialih in ne nazadnje tudi kreditne devizne obveznosti; pri tem pa ugo-

(Konec na 2. strani)

Vsak jubilej — bodisi širše družbene skupnosti ali delovnega kolektiva bodisi posameznika — pomeni več ali manj slavnostni trenutek na življenjski poti, obenem pa tudi opozorilo, naj se trezno ozremo nazaj in pretehtamo leta, ki so minila, ocenimo sedanost in resno razmislimo, kako naj zastavimo svoja prihodnja pota.

To velja tudi za petintrideset let Bresta. Teh petintrideset let Brestovega razvoja je v marsičem tudi podoba razvoja naše celotne družbene skupnosti in poti, ki smo jo prebrodili, v težavah in iskanjih, pa tudi z velikimi dosežki v gospodarjenju in samoupravljanju.

Sedanje razmere, v katerih delamo in živimo, so za celotno jugoslovansko skupnost težavne, a ne nepremagljive. Poglavito je, da so naši gospodarski rezultati tudi v teh razmerah sprejemljivi, čeprav morda nekoliko slabši kot v nekaterih preteklih letih in da prispevamo svoj delež k utrjevanju gospodarstva. Sicer pa ob preteklih izkušnjah vemo, da so nas težavnejši trenutki vedno krepili ter združevali in smo bili ponovno še močnejši in bogatejši za izkušnje, ki so nam koristile pri oblikovanju naše prihodnosti.

V takšno vsebino je ubran tudi dober del te številke našega glasila. Morda so nekatera mnenja tudi nekoliko subjektivna, so pa nedvomno živ odraz doživljanja naše preteklosti in sedanosti ter razmišljanj o prihodnosti.

In da ne pozabimo. Z Brestovim jubilejem je tesno povezan tudi Brestov obzornik. Ob dvajsetletnici Bresta je bilo njegovo rojstno leto in odlej je petnajst let sleherni mesec prišel med vas. Da bi bil lahko še vernejša zrcalna podoba življenjskega utripa v naši delovni organizaciji in širši družbeni skupnosti, pa bo potrebnega še več sodelovanja in demokratične izmenjave mnenj vseh, ki resnično živijo z našim kolektivom.

Ob petintridesetletnici Bresta iskrena zahvala vsem, ki so ga ustvarjali in ustvarili z našo skupno željo, da bi še naprej z njim utripala in rasla Notranjska ter njeni ljudje.

Uredništvo

BRESTOVA RAZVOJNA POTA

Če naj celoviteje ocenimo pomen Bresta oziroma lesne pohištvene industrije za naše območje, pa tudi če razmišljamo o njenih prihodnjih perspektivah, se je treba nedvomno zaustaviti ob pomembni vlogi, ki jo je imela v povojnem gospodarskem razvoju občine. Še posebej zato, ker se pojavljajo mnenja, da postaja ta industrija vse manj zanimiva, brez perspektive in da moramo zato v občini razvijati tudi druge industrije.

Po vojni je opustošenost kmetij, ki so zadrževale 73 odstotkov kmečkega prebivalstva, povzročila plaz odlivanja dela sposobnih občanov v iskanje kakršne koli zaposlitve. Nastal je skoraj popoln proces razslojevanja, ki je do danes zajel nad 65 odstotkov prebivalstva v občini, saj je sedaj le še 7 odstotkov kmečkega prebivalstva. Ta ogromna delovna rezerva in bogato zaledje lesnih gozdnih zalog sta bila temeljna pogoja za začetek in ekspanzijo razvoja lesne in zatem pohištvene industrije — Bresta.

Leta 1951 se je izoblikovala temeljna strategija sedanjega Bresta in sicer razvoj lesne industrije kot pogoj za razvoj pohištvene industrije.

Začel se je boj za pridobivanje finančnih sredstev za naložbe, zlasti pa boj za strokovnost kadra. Ob izjemno hitri rasti proizvodnih zmogljivosti so zaživele najrazličnejše oblike priučevanja ob delu in štipendiranje množice kadrov na vseh ravneh. S krepitevijo kadrov se je začela tudi ekspanzija programa od rezanega lesa, barak in zabojev, obešalnikov, kuhinjskih garnitur, vse do prehoda na furniranu pohištvo, do najvišjih stopenj oblikovanja modernega pohištva.

Ze leta 1954 se je tržno preskočilo jugoslovansko mejo s finalno proizvodnjo. Leta 1960 pa je Brest že imel temeljni strokovni kader za obvladovanje vseh tehnoloških in poslovnih procesov.

V Cerknici je bila osnovana tudi srednja tehnična šola, ki jo je absolviralo nad 100 dijakov. Ta šola je bila izreden pripomoček zlasti za kadre delavcev in za pokrivanje kadrovskih potreb podjetja, obenem pa je bila že takrat izrazit primer usmerjenega izobraževanja, saj je le-to izhajalo iz potreb in zahtev podjetja, ki je bilo tudi glavni nosilec strokovnih predavanj. Neprecenljiva škoda je, da je bila šola ukinjena.

Kadrovska politika je bila osrednje gibalno razvoja v vseh smereh, a je žal kasneje zavest o njenem pomenu vse bolj usihala in skorajda odpovedala.

Z rastjo kadrov se je stopnjevala tudi zahtevnost proizvodnega asortimana izdelkov. Povečani obseg, zlasti pa izbor izdelkov in dosežena kvaliteta, sta bila pogoj, da je Brest kmalu po letu 1960 postal pomemben izvoznik, z velikim deležem izvoza zelo kvalitetnega pohištva. Nad 55 odstotkov vse prodaje je šlo v izvoz, največ v Združene države Amerike in zahodno Evropo, nekaj pa tudi v Sovjetsko zvezo. Tako so na Brest postale pozornostne tudi vladne in bančne institucije, ki so takšni Brestovi usmeritvi nudile učinkovito pomoč.

To obdobje pomeni epopejo o preobrazbi naše občine iz čisto agrarnega v industrijsko področje. Uspelo je zavezati plaz razslojevanja kmečkega prebivalstva.

Strategija in taktika Bresta sta se kristalizirali v samem njegovem burnem razvoju. Temeljni cilj je postal najzahtevnejše pohištvo za opremo vseh bivalnih prostorov. V tem smislu so se tudi specializirale posamezne tovarne — od elementov, rezanega lesa in plošč do masivnega in furniranega pohištva. Za vodilo nam je bila izredna kvaliteta pohištva skandinavskih in nekaterih srednjeevropskih držav ter tržna zahtevnost ZDA. Tej strategiji so se prilagajale oblika in vsebina proizvodnih programov in tehnologije, zlasti pa organizacija in kvaliteta dela, še posebej pa delovanje strokovnih služb.

Zaradi uspešne organiziranosti izvozne poslovne usmeritve in dosežkov, zlasti pa s takšno strokovno obliko in vsebino, je bila Brestu kot prvemu dodeljena Kraigherjeva nagrada s posebnim poudarkom na dosežkih strokovnega kadra, tehnologije in izvoza. Na osnovi doseženih rezultatov pa je bil Brest uvrščen v program zahtevkov za kredite pri Mednarodni banki za razvoj v Washingtonu.

Izvedenci te banke so temeljito analizirali stanje v Brestu, zlasti organizacijo dela, raven tehnologije, poslovne rezultate, še posebej pa organizacijo in kvaliteto vodstvene strukture. Na osnovi ugotovitev je Mednarodna banka dodelila celo več deviznega kredita kot je bilo zaproseno. S kreditom so bile modernizirane vse pohištvene kapacitete v Brestu do takšne stopnje, da je bil Brest na testu omenjenih mednarodnih strokovnjakov uvrščen med deseterico evropskih podjetij pohištva.

Vedeti je treba, da zahteva proizvodnja pohištva visoko razvito kulturo idejnih kreatorjev, okretnih in domiselnih projektantov, osveščenih in pazljivih proizvajalcev — delavcev in aktivnih krmilarjev sodobnih sistemov s pomočjo mehanografije.

Nesporno je tudi danes, da večje delovne organizacije ni moč obvladovati brez temeljnih funkcionalnih organizmov: tehnološko-razvojnega, marketinga in mehanografije — avtomatske obdelave podatkov in informacij.

Imeli smo organizirano močno razvojno skupino izkušenih inženirjev različnih profilov, ki je strokovno pokrivala vso raznovrstno tehnologijo na področju enostavne in razširjene reprodukcije. Ta skupina je bila delovno povezana tudi s tovrstnimi inštituti v tujini.

V letu 1968 smo organizirali tudi marketing za programsko in tržno usmerjenost pohištvene proizvodnje doma in na tujem. Številno skupino strokovnih delavcev je uvajal znanstveni sodelavec UNESCO. Pri tem delu je šlo za dokaj zapletena vprašanja; na primer sistematični večstranski študij stanja in razvoja okusa porabnikov pohištva, kar je temeljni element za oblikovanje, uporabno funkcionalnost, kvaliteto in proizvodnjo pohištva.

Omenjeni znanstveni sodelavec je bil z razvojem naših kadrov zelo zadovoljen in je velika škoda, da je ta organizem že po letu 1971 praktično razpadel.

K modernemu poslovanju obvezno spada tudi mehanografija. To je sistem avtomatske obdelave podatkov in nepogrešljiv organizem za celovito krmiljenje proizvodnje z ekonomiko in trženjem vred. Čeprav je bila takrat prisotna finančna izčrpanost zaradi naložb v proizvodne zmogljivosti, je dobavitelj — firma IBM, ki je temeljito preanalizirala strukturo, kvaliteto in programsko zasnovo Bresta z vodstvenim kadrom vred, dala tako ugodno ponudbo, da je bila povsem sprejemljiva.

Žal danes mehanografija na Brestu v glavnem obračunava sprotne statistične kategorije. IBM je v letu 1967 po testnem izboru vzgajala več kot leto dni posebno delovno skupino Brestovih kadrov za obvladovanje računalnika. Res je škoda, da se je ta kader porazgubil na druga, manj pomembna delovna mesta.

Program modernizacije, ki je bil oblikovan v letih 1968—69, je vseboval poleg furniranega pohištva tudi masivno pohištvo na

stari ali novi lokaciji, modernizacijo stare Iverke, žagalnice in izgradnjo centralne krojilnice na Marofu; tapetništvo — vendar le kot oddelek za tapeciranje lesnih finalnih proizvodov. V tem programu so bile zajete tudi kotlovnice.

Po letu 1970 je Brest začel usmerjati naložbe skoraj izključno za razvoj primarne proizvodnje; nove tovarne ivernih plošč, pa zatem žagarije in še proizvodnje negorljivih plošč. Takšna strateška smer razvoja, pa tudi obvladovanje proizvodnje seveda ne rabi takšnih strokovnih institucij kot Brestova smer do leta 1970. Takšna proizvodna usmeritev je značilna po tem, da gre za relativno velike naložbe z več ali manj avtomatizirano proizvodnjo polizdelkov, z malo zaposlenimi. Najvažnejše pri tem pa je, da ta proizvodnja skoraj nima kulture proizvodnje.

Proizvodna kultura se začne pri izrabi polizdelkov v finalni proizvod, kultura dela torej, ki je v celoti ne more prevzeti noben avtomat. In ker nima te kvalitete značilnosti, ni konkurenčno podvržena po kriterijih kulturne kvalitete, pač pa le po standardu in cenovniku proizvodnih stroškov. V tej primerjalni konfrontaciji pa vse kaže, da bomo vlekli krajši konec, saj nam v Sloveniji že kronično primanjkuje lesnih surovin. Vlekle bodo tovrstne fabrikacije v osrednjih delih države, kjer so še nenacete gozdne zaloge in kjer je cenejša delovna sila.

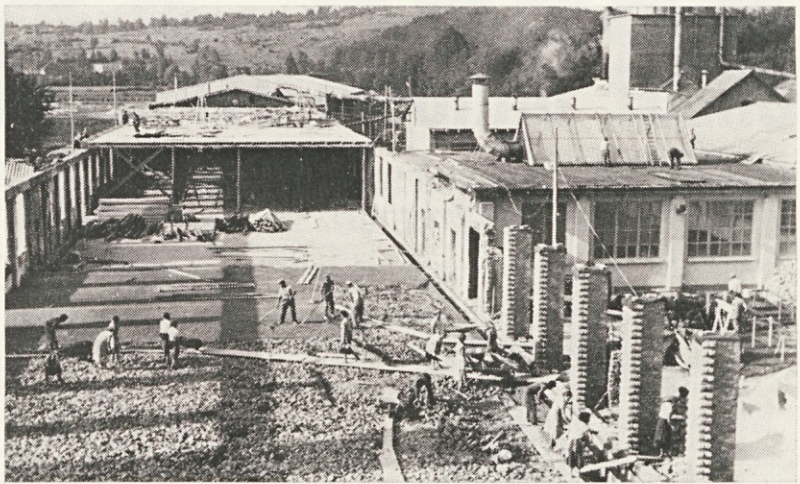
brest 35 let

Nesporno dejstvo je, da so tržni pritiski in nasičenost trga s pohištvom in če je Brest iz teh razmer iskal laagodnejši izhod, potem je takšna usmeritev perspektivno gotovo zelo vprašljiva. Proizvodnja pohištva je resnično vse bolj zahtevna, kar je normalno, saj kultura potrošnika stalno raste. Vendar tega ne moremo uporabiti kot vzrok za umik v enostavno proizvodnjo, ker so pri njej možnosti za zasičenost tržišča neprimerno bližje in hujše. Menim, da je nujno treba takšno razvojno smer podvreči objektivni kritični analizi in oceni.

Po veliki rekonstrukciji pohištvenih kapacitet v letu 1969 ni bilo v pohištvene kapacitete Bresta investiranega kaj posebnega. Kaj to pomeni, bomo razumeli, če se spomnimo, da je že pred petnajstimi leti veljala norma, da pohištvena strojna oprema zastara v okrog petih letih, danes pa je ta rok gotovo že krajši. To se lahko ugotovi tudi na primeru Masive Martinjak, ki je v tem času tako zaostala, da najbrž le tehnična rekonstrukcija ne pride več v poštev. Kakšen izhod je tu možen, je veliko vprašanje, zlasti ker stabilizacija zmanjšuje možnost novogradnje.

Ob tem pa je celo slišati mnenja, da je lesna in pohištvena industrija takšna panoga oziroma dejavnost, ki je primerna za šele razvijajočo se družbo, da so to pri nas sedaj hiperkapacitete, da ta fabrikacija ni več donosna in kot taka družbeno vse manj zanimiva.

Če bi se pohištvena kapaciteta od leta 1970 dalje dopolnjevala skladno z razvijajočo se moderno

Obnavljanje cerkniške tovarne pohištva po požaru leta 1959

tehnologijo in primerno organizacijo produktivnosti, bi bilo danes za isto vrednost proizvodnje potrebnih komaj še dobra polovica sedanjih delavcev oziroma bi se za tolikšno vrednost ovrednotila proizvodnja. Razumljivo, da bi bil skladno s tem tudi ekonomski rezultat neprimerno boljši. To je dokazljivo.

Če se že omenja Martinjak, se nujno postavlja vprašanje, zakaj pa tako dinamična prosperiteta npr. Stola Kamnik, LIP-a Radomlje, pa Lipe Ajdovščina in tudi drugih z enako proizvodno usmeritvijo — proizvodnja masivnega pohištva. Ista ugotovitev velja tudi za ploskovno pohištvo. Zakaj o tem sploh ne razmišljajo delovni kolektivi Mebla, Marlesa in še več drugih. Zakaj imajo ti delovni kolektivi odprto perspektivo? Zato, ker se gibljejo po poti, ki jo terja današnji in jutrišnji čas, po metodah, ki so ustaljeno

Velja omeniti še samoupravno organiziranost kot sistem, ki je edino prilagodljiv za kulturnega proizvajalca in ki vsebuje ne le materialne, temveč tudi psihološke spodbude. To spoznanje se je začelo pretvarjati v praktično organiziranost že okrog leta 1968. Že takrat so se oblikovale poslovne enote s pristojnostmi, ki so se pretežno le formalno dopolnile z zakonom o združenem delu.

Stirje fenomen pa so bili takrat nekoliko drugače poudarjeni kot danes, in sicer:

a) razumsko in fizično delo morata biti drug drugemu pogoj;

b) da ne odgovarjajo vsi za vse kot se to danes razumeva, temveč je vsakdo konkretno odgovarjal za svoje delo skladno z jasno oblikovanimi dolžnostmi delovnega mesta;

c) da je enotnost v delovni organizaciji pogojena z obvezujočimi sklepi kot rezultat, namesto sedanjih »priporočil«, ki se jih največkrat mnogi ne držijo;

d) za neopravljeno in neodgovorno delo so bile sankcije neizbežne za vsakogar, namesto današnje »vseodpustljivosti«.

In končno, delovna organizacija se je samoiniciativno oblikovala v poslovne enote z namenom, da bi skozi samostojno gospodarjenje poslovnih enot dosegli še večjo izrabo pogojev gospodarjenja. Istočasno pa je ostala zavestno integrirana v delovno organizacijo za premagovanje skupnih in širših vprašanj celotnega kolektiva Bresta.

Za zaključek še to. Vzroki za težavnejši položaj, zlasti finalne proizvodnje pohištva po letu 1970, so nastajali tudi kot rezultat splošne nedoslednosti pri izvajanju družbene ekonomske politike, ki je povzročala neskladja v proizvodnih procesih. Pomanjkljiva doslednost se je najbolj odražala v neodločnosti družbene politike ravno pri uvozu (neomejenost), zlasti pa pri izvozu (nestimulativnost). Inflacijski ciklusi so tržnost finalne proizvodnje usmerjali pretežno na domači trg, s čimer je bila oslABLJENA fronta blagovne menjave z razvitim svetom. Ob vsem tem pa domači trg ni bil sposoben porabiti tako širokega asortimana finalne proizvodnje.

Nastajajoči položaj nas je neusmiljeno prisilil k stremnitvi v našem gospodarskem obnašanju, kar vztrajno zahteva prav v tem času zveza komunistov in to z dolgoročno usmeritvijo. Pri tem gre tudi za popolnoma drugačen odnos do uvoza in posebno do izvoza, zlasti na področju konvertilnih gospodarstev.

Prav nobenega dvoma ni, da je začeti proces preobraževanja kvalitete našega celotnega družbenega gospodarstva trajna usmeritev in prav v tem bodo našli plodna tla vsi tisti realno tržni perspektivni elementi poslovne politike, ki so že bili prisotni v pretekli gospodarski usmeritvi Bresta.

Nesporno vsi mi tej partijski usmeritvi sledimo z vso miselno in čustveno zagnanostjo.

Vprašanja, nanizana v tem stavku so nedvomno življenjskega pomena za celotni kolektiv danes, zlasti pa za dolgo perspektivo. Zato je nujno, da se temeljito pretehta sedanji položaj, predvsem pa prihodnje usmeritve.

BREST OKROG POVPREČJA PANOGE

GOSPODARJENJE V LESNI INDUSTRIJI V PRETEKLEM DESETLETJU

Primerjave gospodarjenja v lesni industriji po vsakem periodičnem obračunu so postale že skoro stalni prispevek v Brestovem obzorniku. Ker pa v oktobru praznujemo 35-letnico ustanovitve našega podjetja, bomo tokrat skušali prispevati suho oceno poslovanja v preteklem desetletju.

Pri analizi smo uporabljali podatke, ki jih izdaja splošno združenje lesarstva Slovenije. Čeprav so rezultati gospodarjenja v posameznih letih precej vprašljivi, saj so bili odvisni od različnih trenutnih gospodarskih in negospodarskih vplivov, pa nam večletna primerjava s povprečjem slovenske lesne industrije vseeno ustvari dokaj realno sliko gospodarjenja. Poleg samega povprečja pa je seveda zanimiva tudi groba ocena ostalih pomembnih proizvodilcev pohištva, kot so Meblo, Alples in Marles.

Čeprav bi bilo potrebno za podrobnejšo oceno pretehtati poslovanje na osnovi kazalcev produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti, pa bomo zaradi omejenega prostora podali grobo primerjavo samo za tri najvažnejše kazalce in sicer **dohodek na zaposlenega, akumulacijo na zaposlenega in povprečni mesečni neto osebni dohodki**. Ker bomo vse primerjave opravili na povprečje panoge po posameznih letih, je s tem v veliki meri odstranjen vpliv inflacije, pa tudi drugih administrativnih ukrepov, ki so spreminjali kategorijo dohodka in akumulacije.

Kot najpomembnejši kazalec smo izbrali **dohodek na delavca**. Na krajši rok je ta precej odvisen od različnih gospodarskih in negospodarskih vplivov, na daljši rok pa nam ob odstranitvi teh vplivov poda dokaj realno sliko

družbene produktivnosti, saj je odvisen od proizvodnega dela, prodajne politike in poslovnih ter investicijskih odločitev.

Za našo delovno organizacijo bi lahko rekli, da je v preteklem desetletju dosegala neko **povprečno družbeno produktivnost**, saj je dohodek na delavca le malo nihal v pozitivnem ali negativnem smislu od povprečja. Največji odkloni so bili v začetku sedemdesetih let in so znašali plus ali minus deset odstotkov.

Podobne rezultate kot Brest je dosegel tudi Marles, s tem, da so nihanja pri tej delovni organizaciji nekoliko večja. Za Meblo lahko rečemo, da je dosegal nadpovprečno družbeno produktivnost predvsem v prvi polovici sedemdesetih let, saj je dohodek na zaposlenega višji od povprečja panoge za 30 do 50 odstotkov. V drugi polovici analiziranega obdobja pa mu je dohodek na zaposlenega primerjalno s povprečjem stalno upadal, tako da sedaj le malo presega povprečje panoge.

Poseben pojav pa v tem obdobju predstavlja Alples, saj se je od sorazmerno slabo uspešnega proizvajalca z nizkimi dohodki na zaposlenega povzpela v letih 1975 in 1976 med najbolj uspešne proizvajalce pohištva. Dohodek na zaposlenega je v drugi polovici desetletja presegel povprečje panoge tudi do 60 odstotkov.

V tesni povezanosti z dohodkom je tudi **akumulacija na zaposlenega**. Višji dohodek ustvarja ob nespremenjenih ostalih obveznostih tudi večje možnosti za povečanje akumulacije. Za ta kazalec lahko rečemo, da se je v teh letih precej spreminjal, saj se je spreminjal tudi pojem akumulacije in sicer od podjetniške akumulacije v začetku desetletja, ki je vsebovala ostanek dohodka in amortizacijo, pa do sedanjega pojma akumulacije, ki obsega poslovni sklad, rezervni sklad in pospešeno amortizacijo.

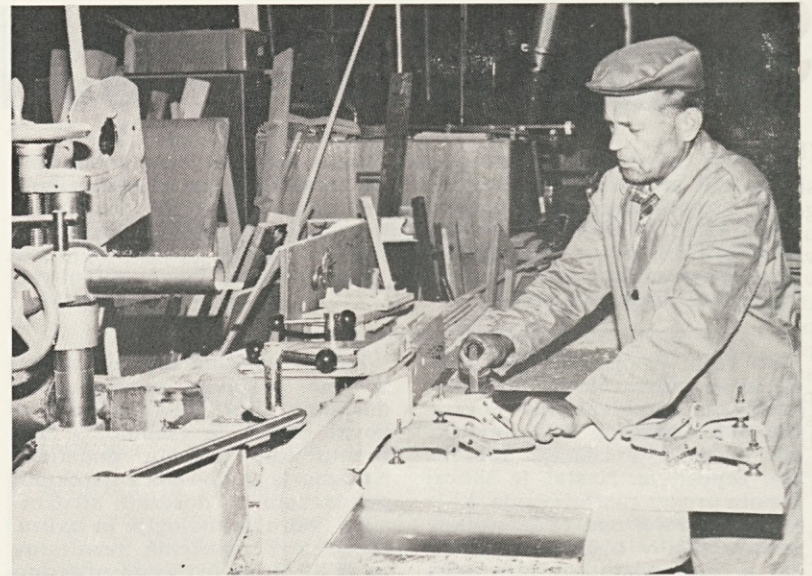
Akumulacija na delavca nam za našo delovno organizacijo kaže na **nekoliko slabše rezultate**, saj je bil kazalec v tem obdobju pretežno pod povprečjem panoge. Odstopanja v posameznih letih pa so bila v negativnem smislu tudi do 25 odstotkov.

Delovna organizacija Meblo je dosegala nadpovprečno akumulacijo predvsem v prvi polovici desetletja. Z relativnim upadanjem dohodka pa se je tudi delež za akumulacijo zniževal, tako da sedaj ne dosega niti povprečja panoge.

Tako kot pri dohodku je tudi za akumulacijo v Alplesu značilno, da je bila v prvi polovici sedemdesetih let zelo nizka, v drugi polovici obdobja pa je akumulacija zelo porasla, kar kaže na uspešno poslovanje. V letih 1980 in 1981 pa je akumulacija zopet padla in komaj še dosegla povprečje panoge.

Za delovno organizacijo Marles pa lahko rečemo, da je akumulacija v tem obdobju precej nihala, vendar je v povprečju nekoliko višja od akumulacije v našem kolektivu.

Tako kot akumulacija so tudi **osebni dohodki** močno odvisni od dohodka. Višji dohodek dovolju-

Delo pri rezkanju (TOZD Pohištvo)

je tudi višje osebne dohodke. Razen od dohodka pa so osebni dohodki odvisni tudi od politike pri delitvi dohodka. Večja akumulacija pomeni ob nespremenjenih drugih pogojih tudi manj sredstev za osebne dohodke.

V lesni industriji so osebni dohodki v preteklem desetletju narasli po povprečni letni stopnji 21,6 odstotka.

V naši delovni organizaciji so bili povprečni osebni dohodki na zaposlenega v prvi polovici preteklega desetletja nekoliko nad povprečjem panoge, v drugi polovici pa so nekoliko padli in so sedaj nekaj **malega pod povprečjem panoge**.

Nekoliko višji osebni dohodki kot pri nas so bili v Meblu, vendar je tudi tu opaziti proti koncu desetletja upadanje osebni dohodkov v primerjavi s povprečjem panoge.

Za Alples je tudi pri osebnih dohodkih značilen visok dvig v letih 1976—1980, medtem ko so bili v prvi polovici desetletja

osebni dohodki precej pod povprečjem panoge.

V delovni organizaciji Marles pa so bili osebni dohodki v povprečju nekoliko nižji kot v naši delovni organizaciji. Iz vseh treh kazalcev je videti, da je naša delovna organizacija dosegla v preteklem desetletju povprečne poslovne rezultate in takšno gibanje se nadaljuje tudi v novem desetletju. Podobne rezultate je v tem obdobju dosegal tudi Marles.

Delovni organizaciji Meblo in Alples sta v preteklem obdobju dosegali nadpovprečne rezultate. V letih 1980 in 1981 pa so se uspehi znižali, tako da bistveno ne odstopata niti od povprečja panoge niti od naše delovne organizacije.

Ugotovimo lahko, da so vodilno vlogo v lesni industriji glede na poslovno uspešnost prevzele manjše delovne organizacije, ki se uspešneje prilagajajo trgu, ali pa proizvajajo pohištvo za takšne potrošnike, kjer je konkurenca precej manjša kot pa pri standardnem pohištvu. J. Korošec

SOUSTVARJALI SO BREST

Odločili smo se, da v tej številki kar najbolj neposredno pokramljamo z nekaterimi našimi nekdanjimi in sedanjimi sodelavci, z ljudmi, ki so skoraj vse življenje, svoja najbolj ustvarjalna leta darovali Brestu in rasli z njim.

Težko jih je bilo izbrati, saj se je v Brestu strnilo toliko različnih življenjskih usod, toliko različnih iskanj, prizadevanj, doživljanj...

Upamo, da nam je vendarle uspelo ujeti vsaj delček mnenj in spominov, ki so vtikani v Brestovo preteklost in sedanjost.

Razgovore so pripravili naši sodelavci V. Jerič, J. Klančar, S. Knap, B. Levec, F. Mlakar, J. Opeka in V. Šega.

Dušan TROTOVŠEK — dolgoletni Brestovec na pomembnih delovnih mestih; sedaj upokojenec v Ljubljani.

vsakega vašega uspeha, ki je bil dosežen v preteklem desetletju. Ponosen sem, da sem bil Brestovec, del velike družine delovnih ljudi, ki smo kot eden znali skozi odpovedovanje premagati še tako velike težave, zlasti če je šlo za razvoj podjetja ali celotne Notranjske.

V zadnjem času, še zlasti zadnje dni, na veliko razpravljamo o nujnosti čim večjega izvoza. Brest je že zelo zgodaj prodrl na svetovni trg in ve, kako težka, dolga in odgovorna je pot, če hoče postati v svetu priznan proizvajalec.

Prav izvozna usmeritev je vseskozi dajala ton proizvodnemu programu tovarnam v Cerknici, Martinjaku in v Starem trgu. Ni potrebno naštevati teh izdelkov; nekateri so v proizvodnem programu še danes, tako ali drugače dopolnjeni. Kultura stanovanjske opreme se je tako prenašala tudi na domače tržišče.

Poliestrške lake smo uporabili za površinsko obdelavo izdelkov še 1956. leta, prvi v Jugoslaviji. Zakaj? Tuji kupec je pač zahteval izdelek z novo površino. Takšnih zahtevkov je bilo iz leta v leto več, saj je neprestano rasla zahteva po uporabi vse bolj kvalitetnih površinskih materialov, okovja in embalaže.

Kar pogledimo kvaliteto površinske obdelave pohištva okrog nas. Če je Brestovo, potem je tudi dvajset in več let odlično preostalo. To trdim sam in še veliko poznavalcev Brestovega pohištva. Ali niso nova naročila proizvodnje za izvoz in dober glas o kvaliteti največje priznanje prehojenih poti?

Tedaj je izvoz postajal vse težji predvsem zato, ker so stroški proizvodnje rasli hitreje kot je bilo mogoče dvigati izvozne cene. To je bilo pred desetletjem. Ali ni nekaj podobnega tudi sedaj?

Pridružujem se čestitkam k 35. obletnici ustanovitve Bresta trdno prepričan, da bo Brest sedaj postavljene cilje tudi v prihodnje znal doseči s sebi značilno trmasto voljo.

Čestitam tudi k 15. obletnici izhajanja Brestovega obzornika!

Jože HREN — Skupne dejavnosti

Težko je postaviti kakšno novo vprašanje človeku, ki je že 35 let s svojim življenjem in delom vpet v dogajanja na Brestu, ki ga pozna od vsega njegovega začetka, ki je z njim doživljal vzpone in padce, številne lepe, pa tudi hude trenutke.

Govorim o **Jožetu Hrenu**, dolgoletnem Brestovcu, družbenopolitičnem delavcu, izkušenem človeku, ki je rasel vzporedno z rastjo Bresta.

O tem, kako je doživljal njegov razvoj pravi:

»Zaposlil sem se 5. julija 1947. leta v Martinjaku, kjer sta bili takrat žaga in zabojarina. Tedaj so bile izredno skromne razmere, malo jih je bilo zaposlenih. Bila so potrebna ogromna odrekanja, da so bili ustvarjeni osnovni po-

goji za delo in kasnejši razvoj. Delovna prizadevanja so bila takrat izredna, iz dneva v dan smo skušali dosegati plane. V ljudeh sta bili, danes gledano, neverjetna zagnanost in volja. Dobivali pa smo le moralno spodbudo — javno pohvalo.

Po letu 1950 so se razmere spreminjale; rasle so želje in z njimi nova tovarna, ki je lahko omogočila večjo zaposlenost. Takrat se je dosti gradilo iz lastnih sredstev, za lastnim delom.

Tedanjim delavcem gre velika zahvala za njihovo zagnanost in pridnost, za neštete udarniške ure, ki niso poznale nedelj, praznikov, vikendov...

Kadrovska sestava je bila zelo slaba. Z rastjo tovarne so rasli tudi ljudje. Treba se je bilo stalno izobraževati za naloge, ki so bile iz dneva v dan večje. Če primerjam izobrazbeno raven leta 1947 in danes, lahko ugotovim,

da je prav znanje pogoj za uspeh in razvoj.

Leta 1950 je bil ustanovljen prvi delavski svet, kasneje, v prizadevanjih za decentralizacijo pa tudi obratni delavski sveti. Prav to je bila vzpodbuda, da so se ljudje vključevali v gospodarska dogajanja in postajali velika pomoč strokovnim službam.

Pokazala se je tudi nujnost, da se pojavimo na zunanjem tržišču, da tako preizkušamo sami sebe, svoje znanje in sposobnosti. Z izkušnjami je rasla tudi kvaliteta.

— Najtežja obdobja v vašem delu?

»Leta, ko sta bila dva požara, ko smo znova pričevali iz nič, ko smo se borili z novo, zahtevno tehnologijo, ki ji strokovno nismo bili kos, ko smo imeli izredno veliko fluktuacijo, saj se je večsah menjala tudi tretjina vseh delavcev. Vsako od teh dogajanj je zahtevalo dodatno znanje, nove izkušnje. Za izobraževanje ob delu so bila potrebna številna odrekanja in priznati moram, da za družino skoraj ni bilo časa.

Ugotavljam, da je bilo v zadnjem času vse preveč lagodnosti, vse manj smo bili pripravljene žrtvovati svoj prosti čas naj si bo za službene ali splošne družbene interese.

Delovna vnema v zadnjem času sicer raste, dvomim pa, da bomo kdaj dosegli zagnanost kot je bila na primer leta 1947, ko smo bili gospodarsko šibki in je bila motivacija mnogo močnejša.

Ob tako visokih strokovnih možnostih kot jih imamo danes, delovni član ne bi smel biti vprašanje.

— Kako gledate v prihodnost? »Prihodnost gledamo vse preveč črno. Ob programih, ki smo (Nadaljevanje na 5. strani)

SOUSTVARJALI SO BREST

(Nadaljevanje s 5. strani)

bilo zelo pogosto. Odrekli smo se iz leta v leto. Zgradimo še to halo in kupimo še nekaj strojev, da nam bo jutri boljše, so bile besede, ki so se ponavljale iz leta v leto.

In resnično nam je danes mnogo boljše. Boljši delovni pogoji, malice, večji zaslužek in še različne ugodnosti so tisto, česar mlajši delavci pogosto ne vidijo. Poleg same izgradnje pa smo se tudi večkrat združevali. Združili smo se s Kovinoservisom in kasneje razšli. Nato je prišla združitev s Slovenijalesom in nazadnje z Brestom.

S sodelavci sem se vedno dobro razumela. Še vedno zelo rada delam in niti malo se nisem naveščala. Odnosi s sodelavci so zelo dobri in vsak dan z veseljem pridem na delo. Sem zdrava in si želim še delati.

Ob jubileju si želim, da bi se Brest čimprej izkopal iz težav. Predvsem pa si želim, da bi bilo za vse delavce dovolj dela. Če bo delo in če ga bomo vsi vestno opravljali, potem ni bojazni, da bomo tudi to krizo ugnali kot smo že marsikatero.

Franc KRANJC — TOZD Po-
hištvo Cerknica

Ko praznujemo 35. obletnico ustanovitve podjetja, z veseljem ugotavljamo, da smo v teh letih zgradili Brest, ki se uvršča med vodilne proizvajalce pohištva.

Naše podjetje je raslo in se razvijalo na trdnih željah delavcev, da si čimprej ustvarijo takšne življenjske pogoje, ki bodo zagotavljali boljši življenjski standard in večjo socialno varnost.

Mlajši delavci bi se morali zavedati, da je ta pridobitev posledica velike zagnanosti povojne generacije, ki je z navdušenjem obnavljala domovino, porušeno med revolucijo in bojem.

Mlajšim delavcem bi rad povedal, da so bile v letih razvoja podjetja velike težave zlasti na področju strokovnosti. Nismo imeli šolanih ljudi; vsi smo se učili, delovne izkušnje pa so rasle ob praktičnem delu. Prav te delovne izkušnje pa še danes pomenijo kapital mlajšim delavcem, ki prihajajo iz šol in ki prevzemajo svoje naloge. Pri delu lahko uporabljajo izkušnje starejših delavcev, kar jim omogoča, da hitreje obvladujejo tehnologijo in jo uvajajo na zahtevnejšo stopnjo.

Z razvojem in napredkom smo postali bogatejši; pridobivali smo delovne izkušnje in rasli v delavski razred, temu primerno pa se je razvijalo tudi samoupravljanje. Sedanje težave, ki nas pestijo, so po eni strani posledica prejšnjih ambicioznih naložb, po drugi strani pa so odraz splošnega gospodarskega položaja doma in v svetu.

Ob tem pa ugotavljam, da nimamo študijsko izdelanega razvojnega koncepta. Najbrž zaradi tega trošimo velika sredstva za vzdrževanje zgradb, strojev in naprav, ki bi jih lahko porabili za nabavo modernejših strojev oziroma za uvajanje višje stopnje tehnologije.

Res je, da se je vzporedno z razvojem Bresta spreminjala tudi podoba naselij, zlasti Cerknice. Zaostajamo pa pri izgradnji infrastrukture (turizem, obrtniška dejavnost in podobno). Odgovorni ljudje v občini na tem področju niso napravili vsega.

Kljub vsemu pa menim, da se naš kolektiv trdno zaveda, da je napredek odvisen od skupnega in prizadevnega dela.

Jakob BARAGA — TOZD Ma-
siva Martinjak

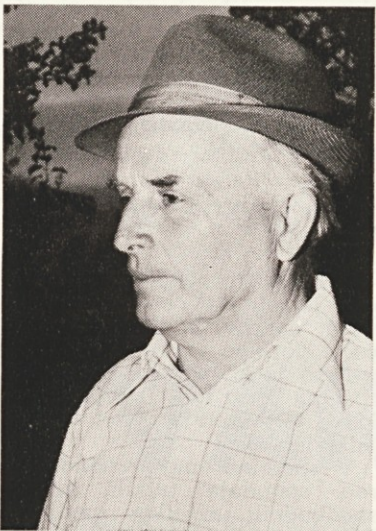
Za **Jakoba Barago** lahko rečemo, da je Brestovec že od ustanovitve podjetja.

Je eden izmed pionirjev razvoja LIP, ki je nastal po gospodarski reformi — nacionalizaciji podjetij v letu 1947.

V takratni žagarški obrat PRE-MRLA je prišel delat že pred vojno, po koncu vojne pa se je spet zaposlil v istem obratu, kjer je tudi dočkal ustanovitev LIP Cerknica — OBRAT 2 v Martinjaku.

Spomini nazaj kažejo na skromen začetek žagarstva — razgovorje hlobovine ter izdelavo najrazličnejših zabojev. Šele po požaru leta 1954 so začeli takratni obrat 2 v Martinjaku prenavljati ter intenzivneje razvijati. Vedno bolj zahtevni izdelki so zahtevali tudi boljšo strojno opremljenost, pa tudi ureditev posameznih objektov, ki so jih postopoma dograjevali.

Za razvoj podjetja je bilo potrebno veliko trdega dela, samoopovedovanja ter discipline, ki je takrat ni manjkalo. »Lahko rečem, da bi bile vse te osebne vrline delavcev potrebne tudi sedaj, ko splošna gospodarska kriza ogroža poslovanje naših temeljnih organizacij.

Z večjo zagnanostjo, delovno vneto, pa tudi s političnim delom bi lažje prebrodili težave, v katerih smo. Sedaj, ko opazujem dogajanja na Brestu kot upokojenec, mislim, da bo morala k boljši konkurenčni sposobnosti na tržišču odločujoči delež prispevati tudi modernizacija tehnološke opreme, kar naj bi zmanjšalo proizvodne stroške in ceno izdelka.

Na koncu želim vsemu delovnemu kolektivu Bresta še veliko delovnih uspehov.

Bomo dobili nove počitniške prikolicice?

Konferenca Brestovih osnovnih organizacij sindikata je na svojem nedavnem sestanku med drugim razpravljala tudi o letošnjem letovanju Brestovih delavcev. Kaže, da je zanimanje za tovrstno obliko letovanja precejšnje in bi bilo potrebno takšna letovanja še naprej organizirati. Za ilustracijo le nekaj letošnjih podatkov.

Sedaj imamo 21 prikolic, v katerih je letovalo okrog 300 delavcev. Številka ni natančna, saj so bile 204 prijave, upoštevati pa moramo, da sta pri nas zaposlena dva ali celo več družinskih članov. Da bi zadostili želji po daljšem, vsaj desetdnevnem letovanju, bi ob enakem številu prijav potrebovali še več dodatnih prikolic. Glede na zanimanje sindikat predlaga nabavo še de-

Milka KRANJEC — TOZD Po-
hištvo Cerknica

Če naj povem, kašna razlika je med današnjim delom in tistim, s katerim sem začela v tovarni, lahko zatrdim, da je velika. Tovarna je ogrevana, fizičnega dela je dosti manj, saj ročnega dela skoraj ni več. Sedaj večinoma delamo vse strojno.

Postali smo bogatejši, narasel je naš življenjski standard. Naj povem, da sem ob nastopu dela najela posojilo, da sem si kupila kolo. Stanovanjska vprašanja so skoraj rešena; na področju Cerknice so z razvojem Bresta nastala cela naselja (Sinja gorica, Pod Slivnico, Videm). Varstvo otrok imajo sedaj delavke urejeno, nočno delo žensk je odpravljeno, imamo obratno ambulanto — svojega zdravnika in zobozdravnika. Vsega tega v prejšnjih letih ni bilo. Z razvojem podjetja je rasla tudi skrb za človeka, za humane pogoje dela.

Ob sedanjih gospodarskih težavah razmišljam o tem, da so naši proizvodni programi predragi za tržišče. Morali bi imeti tudi takšne programe, ki bi bili cenejši in dostopni vsakomur.

Glede odločanja delavcev pri gospodarjenju menim, da nam je dana možnost za odločanje, saj imamo razvit sistem samoupravljanja, v katerega je vključenih veliko delavcev. Kolektiv je dobro informiran, saj imamo tudi ta sistem v temeljni organizaciji in v Brestu razvit in delavci vemo, kje najdemo lahko to ali ono informacijo. Za nas je najbolj priročen vir informacij oglasna deska, kjer so razobešeni zapisniki sej samoupravnih organov oziroma sklepi, ki jih le-ti sprejmejo.

Tudi medsebojni odnosi v temeljni organizaciji so dovolj dobri, tako da delavce ne motijo pri izpolnjevanju delovnih dolžnosti.

setih prikolic, s katerimi bi zadovoljili trenutne potrebe.

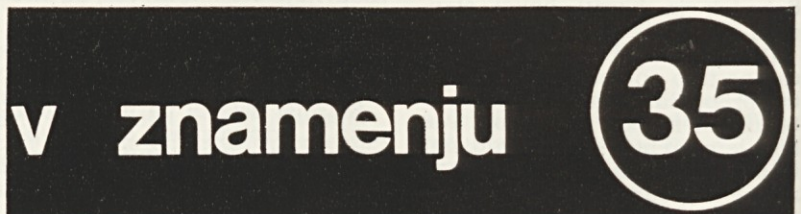
brest 35 let

Pogovori z IMV iz Novega mesta že potekajo in če ne bo dodatnih ovir, bomo prihodnje leto imeli več priložnosti za počitek, kopanje in sončenje.

V. Šega

Prijateljsko srečanje ob Brestovem jubileju

Iskali smo družino — Brestovo seveda — ki bi bila v znamenju naše simbolične številke 35. Da smo se odločili ravno za družino TAVČAR, prav gotovo ni naključje, saj se v kadrovski evidenci kar štirikrat ponovijo takšni podatki.

Oče Jakob, mati Jožefa, sin Janko in hči Marinka — vsi Tavčar, Cerknica, Peščenek 35. Vsi štirje delajo na Brestu.

Za razgovor smo se takoj dogovorili. Težje je bilo le, kako napraviti skupinski posnetek, saj delajo v različnih izmenah in tudi sicer so zaposleni vsak po svoje.

Mati Jožefa, ki je prišla v Cerknico z Dolenjskega, se je v Brestu zaposlila leta 1948. Delo je nato za deset let prekinila, ker je tedaj imela majhna otroka. Sedaj dela v temeljni organizaciji Pohištvo. Poleg službe jo doma čaka še vrt, na katerem posadi vse mogoče. Od krompirja in zelenjave pa do koruze in sončnic.

Oče Jakob je doma iz Žirov, Brestov delavec pa je že od leta 1953. Kot serviser dela že 14 let. Zivahen sogovornik je, zato ga povprašam po dogodku, ki se mu je v vseh teh letih najbolj vtisnil v spomin. »Požar, avgusta 1959«, pravi brez premisleka. Tedaj je bil na delu in tako je vso grozo tega dogodka doživel od blizu in kot sam pravi, tega ni mogoče pozabiti.

Vprašala sem, kako gleda na naše današnje razmere, kako razmišlja o prihodnjih. Kot človek, ki ima veliko neposrednega dela s kupci, pa tudi s prodajalci, razmišlja takole: »Premalo gledamo in poslušamo kupca, kaj potrebuje, kaj mu je všeč in zakaj je

pripravljen plačati več, če je izdelek kvaliteten. Trg pogosto potrebuje preproste, a kvalitetne stvari. V to smer bi po mojih ocenah morali v prihodnje več razmišljati.« Optimist je, ko gleda v prihodnost, to pa je tudi pogoj, da dela z veseljem.

Marinka — sedaj poročena Sernelj, ima največ opraviti s pranjem, likanjem in z drugimi deli po stanovanju, saj ima dva majhna otroka.

Vsako prsto minuto pa izkoristi za dela pri novi hiši, ki je zrasla tik poleg domače. Zaposlena je v salonu pohištva, kjer dela že sedem let.

Sin Janko dela v tovarni ivernih plošč pet let. Nemirne narave je, sedaj je tu, sedaj tam. Občasno se ukvarja s športom, goji zajce, igra se z nečaki in počne tisoče reči kot mladi njegovih let.

Naključna hišna številka 35 je bila dovolj dober razlog za obisk in za razgovor s kar štirimi Brestovci pod eno streho.

Ivanka PAULIN — Skupne dejavnosti

Ustavili smo se pri **Ivanki Paulin**, ki niti ni stara 35 let niti nima tako dolge delovne dobe. Kilogramov ima resda le nekaj malega več kot 35, zato pa nosi tolikšno številko čevljev. Povprašali smo jo, ali je mogoče tudi na tako majhnih čevljih trdno stati.

Energična in vedno nasmejana Ivanka ni bila v zadegi z odgovorom: »Tudi, prav gotovo, samo odvisno je od človeka.«

»Kaj te spravi v slabo voljo, na Brestu mislim?«

»Ljudje!« pravi gladko. Zaradi njih se sicer ne razburjam, njihova slaba volja in številne druge oblike nezadovoljstva pa le dajo grenak priokus kakšnemu delovnemu dnevu. Sicer pa bo že. Srečani bodimo, dokler bomo vsakega petnajstega dobili plačo,« pravi mimogrede in se nasmeje.

Pridna, optimistična, nasmejana — pa le na številki »35-PEKO«.

Zadovoljive ocene

PRIPRAVE NA KONGRES SINDIKATOV

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov je obravnavalo pripravljeno oceno o stanju v naši občini na področju gospodarstva — zlasti inventivne dejavnosti, pa tudi kulture, izobraževanja in obveščanja ter o vlogi delavcev v družbeno ekonomskih odnosih in političnem sistemu. S pripravljanim gradivom bodo seznanjeni vsi predsedniki osnovnih organizacij in konference, obenem pa bodo s pomočjo delegatov za 10. kongres in članov predsedstva organizirali javne razprave.

Delovne skupine so dokaj kritično ocenile stanje zlasti na področju kulturne dejavnosti. Ugotovljeno je bilo, da nobena delovna organizacija nima kulturnega društva, posamezne skupine pa delujejo nepovezano. Edini svetel primer sta krajevna skupnost in krajevna konferenca SZDL v Loški dolini, kjer je dejavnost kulturnega društva in kulturnega dela v šoli vredna enake pozornosti kot druge družbene dejavnosti. Kulturni animatorji še vedno nimajo potrebne podpore za svoje delo, zato bi bilo potrebno, da bi del delovnega časa, ki ga porabijo za kulturno delovanje, tudi upoštevali.

Ob vprašanih obveščanja delovnih ljudi in občanov je bilo ugotovljeno, da smo z glasili in Cerknjskim žarometom zastavili dokaj soliden sistem informiranja. Cerknjski žaromet pa naj bi po prvotno zastavljenem konceptu postal tednik. Zlasti pogoje lokalno radijsko postajo, za katero naj bi se v prihodnje predvsem prizadevali.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za razvoj vzgoje in izobraževanja v naši občini ni pričakovati prihodnjega razvoja celodnevni šol (trenutno deluje le ena), pa tudi ne odpiranja novih odelkov podaljšane bivanja, čeprav smo z izgradnjo novih šolskih prostorov pridobili možnosti za organiziranje tudi celodnevne šole.

Z enakimi težavami se ubada tudi vzgojno varstvena delovna organizacija. V organiziranem družbenem varstvu je v naši občini le 36 odstotkov vseh otrok, kar pomeni le 76-odstotno zasedenost zmogljivosti, ki so na voljo.

Zelo zanimivi so zbrani podatki o inventivni dejavnosti. Še vedno je nekaj temeljnih organizacij, ki nimajo sprejetega pravilnika o inovacijah. Temu pri-

merni so tudi rezultati, saj smo s to dejavnostjo pod slovenskim povprečjem. Nekoliko več je v zvezi z inventivno dejavnostjo napravljenega v Kovinoplastiki, kjer tudi pripravljajo nov pravilnik o inovacijah.

Brestove osnovne sindikalne organizacije pa bodo poleg omenjenih zbranih ocen na javnih razpravah obravnavale tudi primerjalne kazalce gospodarjenja na Brestu in v ostalih delovnih kolektivih v občini in panogi.

F. Urbas

Sodišče združenega dela in Brest

Za reševanje sporov iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu je za našo delovno organizacijo pristojno sodišče združenega dela organizirano za občine Ilirska Bistrica, Postojna in Cerknica.

V tem sestavku bom skušal na kratko prikazati, koliko in kakšne vrste sporov na podlagi predlogov delavcev naših temeljnih organizacij in delovne skupnosti rešuje to sodišče.

Število sporov, ki jih predložijo v reševanje temu sodišču delavci naše delovne organizacije, ni veliko, saj vložijo povprečno dva do tri predloge na leto. Tako do sedaj iz nekaterih temeljnih organizacij delavci sploh še niso predložili sodišču združenega dela nobenega predloga v reševanje.

O tem, kakšne zadeve predlagajo v reševanje sodišču naši delavci, moram povedati, da je bilo do sedaj največ odškodninskih zahtevkov in sicer zaradi škode, ki je nastala v zvezi z nesrečo pri delu. Mislim, da je bilo takšnih sporov največ predvsem zaradi tega, ker lahko delavci brez poprejšnjega postopka v temeljni organizaciji vložijo predlog za povrnitev škode neposredno na sodišče.

Sprejete spremembe zakona o delovnih razmerjih glede povrnitve škode temeljne organizacije delavcu, ki jo je leta utrpel pri delu, določajo, da mora delavec vložiti zahtevek najprej v temeljni organizaciji, šele nato lahko uveljavlja povrnitev škode prek pristojnega sodišča.

Drugi vzrok, da je bilo vloženih največ predlogov glede škode, ki so jo delavci utrpeli pri delu, pa je verjetno v tem, da ni bilo doseženega soglasja o višini škode. Temeljna organi-

zacija je glede na objektivno odgovornost skoraj v vsakem primeru odgovorna za škodo, ki jo utrpel delavec.

Po številu sporov, ki so bili posredovani sodišču, so na drugem mestu spori v zvezi s prezaropreditvijo delavcev na druga dela oziroma naloge. Pri tej vrsti sporov delavci niso bili zadovoljni s svojo razporeditvijo predvsem zaradi svojih zdravstvenih sposobnosti in zaradi strokovne izobrazbe oziroma usposobljenosti.

Na tretjem mestu po številu so bili do sedaj spori glede stanovanjskih posojil oziroma dodelitve stanovanja. Povedati moram, da je bil do sedaj skoraj v vseh teh vrstah sporov postopek ustavljen na podlagi umika predloga delavca.

Nekaj več sporov je bilo tudi v zvezi z disciplinsko odgovornostjo oziroma disciplinskimi ukrepi, ki je bil izrečen delavcu zaradi kršitve delovnih obveznosti.

Poleg teh vrst sporov sta bila doslej še dva spora o višini osebnega dohodka oziroma učinkovitosti delavca pri delu.

Iz tega lahko vidimo, da število predlogov naših delavcev, ki naj bi jih rešilo sodišče, res ni veliko. Menim, da temu ni v zvezi, da delavci ne bi bili dovolj poučeni o varstvu svojih pravic oziroma ne bi imeli za to ustrezne pravne pomoči za vložitev predlogov, saj je za delavce organizirana pravna pomoč pri občinskem sindikalnem svetu.

A. Perčič

Terminali v prodaji

Brest je bil še pred nekaj leti znan kot hiter in soliden dobavitelj pohištva svojim kupcem. To dobro lastnost smo kasneje pričeli izgubljati, deloma zaradi objektivno pogojenih sprememb v poslovanju, deloma pa zaradi organizacijskih, pa tudi subjektivnih slabosti v sistemu poslovanja. Pri tem pa je treba priznati, da je ročno obvladovanje tako širokega in raznolikega programa dokaj težko.

Da bi poslovanje izboljšali, smo se odločili, da začnemo poslovati s pomočjo terminalov. Ta delovni pripomoček, ki je neposredno priključen na računalnik, omogoča vrsto zadev, ki jih doslej ni bilo mogoče zadovoljivo urediti.

Tako je mogoče ob sprejemu preveriti, ali je zeleno blago na zalogi in v katerem skladišču je ter ga takoj rezervirati. Mogoče je sprotno spremljanje naročil in zalog za programe, katerih prodajo zaključujemo, pisanje odprednega naloga je krajše in izključuje možnost napak s pisanjem napačnih šifer in tako naprej. Skratka, z uvedbo terminalov bo v našem neposred-

nem delu zaživel informativni sistem, ki bo omogočal bolj natančno in kvalitetno delo.

Za sedaj smo v prodajno službo dobili tri terminale v oddelku prodaje pohištva na domačem trgu, eden pa je v salonu pohištva v Cerknici. K temu je priključen tudi printer — naprava, ki takoj po vstavitvi podatkov izpiše vso potrebno dokumentacijo. Predvidevamo, da bomo s temi tremi terminali obvladovali oskrbo naših kupcev pri neposrednih dobavah ter oskrbo naših velikoprodajnih in maloprodajnih skladišč, pa tudi opremo iz salona pohištva v Cerknici.

Nov korak k boljši organiziranosti je tako narejen. Je pa še daleč do rešitve celotnega sistema, saj so ostala izven njega vsa skladišča pohištva, vse prodajalne razen cerknjske, izvozni oddelek, pa tudi oddelek za primarne izdelke. Menim, da moramo z modernizacijo nadaljevati kljub kadrovskim, organizacijskim in finančnim težavam, ker bomo le tako lahko enakovredno tekmovali s konkurenti.

F. Mele

Zagrebski velesejem in Brest

Zagrebski velesejem, ki ga je letos odprla Milka Planinc, je 22. septembra zaprl vrata svojim obiskovalcem. Na sejmu je tokrat sodelovalo 3.000 razstavljalcev, od tega 1.400 tujih. Svoje dosežke so prikazali na 280.000 kvadratnih metrih sejemskega prostora. Na tej največji sejmski prireditvi v Jugoslaviji je sodelovalo 63 držav, od katerih kar 30 držav v razvoju.

V otvoritvenih govorih so vsi govorniki poudarili, da bi morala ta sejmska prireditev dati neposrednejši prispevek h gospodarski stabilizaciji v državi. V ospredju so bile naše izvozne obveznosti, saj »je izvoz naša prva naloga in pogoj za obstanek«, je v svojem govoru poudarila tudi predsednica zveznega izvršnega sveta Milka Planinc.

Na sejmu so svojo ponudbo prikazali tudi vsi domači proizvajalci pohištva, ki pa kakšnih posebnih novosti niso ponudili. Prej bi lahko ugotovili, da so prikazani izdelki že znani domačemu kupcu. Nekoliko več kot minulo leto je bilo videti izdelkov z različno oblikovanimi lesketajočimi se kovinskimi okraski.

Brest je na svojem lepo urejenem razstavnem prostoru prikazal celoten proizvodno-prodajni program z nekaterimi novostmi. Zanimanje za naše izdelke je bilo pri poslovnih partnerjih, pa tudi obiskovalcih veliko, a je čutili, da bo boj za kupca vse hujši. Opazno je namreč, da je prišlo do večjega prestrukturiranja potrošnje in se kupci odločajo

le za najnujnejše nakupe pohištva.

In kaj smo kupcem prikazali tokrat? Od ploskovnega pohištva smo prikazali novi program MAJA, ki je namenjen opremi dnevnih sob, spalnic in otroških sob. Novost so obiskovalci ugodno ocenili. Program Maja bomo kupcem ponudili že v oktobru, prve količine pa so poslovni partnerji naročili že na sejmu.

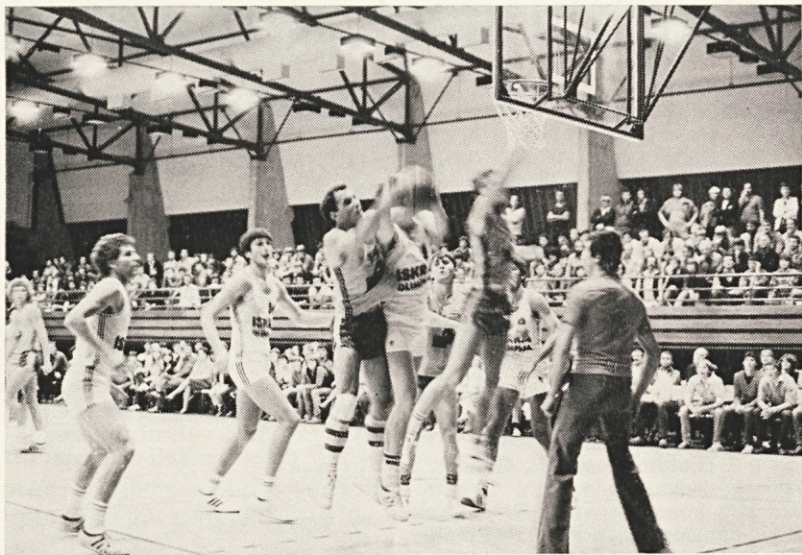
Med prikazane novosti sodi tudi kuhinja Brest-12, s katero je temeljna organizacija Gaber svojo ponudbo še popestrila. Poleg omenjenih novosti smo kupcem prikazali tudi program 3 x 3 in program KATARINA WH, kuhinje Brest 09, 10/S in 11, program MIHA, spalnico ALMA, jedilnico B-3, stole in sedežne garniture PETRA, MOJCA V, KLARA in DARJA. S prikazanimi izdelki smo kupcem predstavili celovito ponudbo za opremo bivalnih prostorov.

Sejem je obiskalo rekordno število obiskovalcev. Upamo in želimo, pa tudi pričakujemo, da bo tudi prodaja v naslednjih mesecih uspešna — in rekordna.

V. Frim

Kmalu iz proizvodnje — program pohištva MAJA

Po pričakovanih je OLIMPIJA krepko premagala CERKNICO

Brest znova najboljši

TRADICIONALNO GASILSKO TEKMOVANJE

V soboto, 25. septembra je bilo v Cerknici šestnajsto tradicionalno tekmovalje gasilcev Marlesa, Mebla, Stola, Novolesa in Bresta. Pomerili so se v izvedbi taktične vaje z uporabo motorne brizgalne in v polaganju gasilskega cevovoda. Doseženi so bili naslednji rezultati:

	točk
1. BREST Cerknica	878
2. MARLES Maribor	873
3. NOVOLES Novo mesto	862
4. STOL Kamnik	836
5. MEBLO Nova Gorica	834

Prvo mesto in s tem prehodni pokal so zanesljivo osvojili tekmovalci naše delovne organizacije.

Zelo hitro in z majhnim številom napak so izpeljali zlasti taktično vajo, ki velja za eno najtežjih gasilskih tekmovalnih disciplin. Rezultat, ki so ga dosegli pri tej vaji, je izredno dober, tudi če ga primerjamo z vrhunskimi rezultati na tem področju.

Naši gasilci so bili najhitrejši tudi pri polaganju cevovoda, le da so pri tem napravili nekaj več napak kot tekmovalci iz Marlesa, ki so po prvi vaji še ostali v ožji konkurenci za končno zmago. Teh napak pa le ni bilo toliko, da bi splahnela vsa pridobljena prednost.

Tekmovalje je bilo sestavni del gasilske prireditve, ki jo je gasilsko društvo TOZD Pohištvo Cerknica organiziralo v počastitev 35-letnice delovne organizacije in 35-letnice društva.

Prireditve se je pričela že ob 9. uri z gasilsko parado po ulicah Cerknice, v kateri je sodelovalo več kot 150 gasilcev. Osrednja proslava je bila pred TOZD Pohištvo, kjer sta zbrane gasilce in goste pozdravila predsednik gasilskega društva Janez Hren in pomočnik glavnega direktorja Drago Mazij.

Ob tej priložnosti so najbolj prizadevni gasilci društva prejeli posebna priznanja za dolgoletno aktivno delo v društvu in občinska gasilska priznanja za požrtvovalno in uspešno delo v gasilstvu in na področju požarnega varstva.

V. Žnidaršič

Športni portreti

Tokrat vam predstavljamo Franca Levca, člana Smučarskega kluba Loška dolina, zaposlenega v Kovinoplastiki, kjer opravlja naloge vodje oddelka za kvaliteto.

Franco Levca je predsednik sodniške komisije za Bloške teke, v preteklem triletnem mandatnem obdobju pa je bil predsednik gradbenega odbora za izgradnjo rekreacijskega športnega centra v Starem trgu. Tam je poleg vseh organizacijskih del opravil tudi več kot 300 prostovoljnih delovnih ur na igrišču. Za svoje neumorno delo je dobil tudi več priznanj, med katerimi bi omenil le srebrno BLOUDKOVO značko leta 1982 in priznanje osvobodilne fronte, ki mu ga je podelila krajevna konferenca SZDL Loška dolina leta 1980.

— Kako je prišlo do izgradnje razširjenega športnega centra v Starem trgu?

»Prvotni načrt izgradnje športnega centra je bil namenjen za mali program, oziroma za program osnovne šole. Kasneje je prišla pobuda za razširitev programa od komisije za šport pri KS Loška dolina in tako smo s pomočjo delovnih organizacij na področju Loške doline ter s prostovoljnimi deli naših krajanov, ki so opravili okrog 8.000 prostovoljnih ur, zgradili športni park, ki je v ponos vsej naši občini.«

— Kdo sedaj upravlja s športnim centrom?

»Kot predsednik gradbenega odbora za izgradnjo športnega centra sem razočaran nad odnosom odgovornih krajanov Loške doline do tega centra, saj še danes ni urejeno lastništvo. Na tak način bo igrišče v nekaj letih propadlo, potem bomo pa zopet iskali krivce, namesto da bi že sedaj to uredili.«

— Kako je z organizirano športno rekreacijo v Loški dolini?

Ljudje niso preveč zainteresirani za športno dejavnost. Pri organiziranju posameznih športnih tekmovalj srečujemo pri organizaciji vedno iste ljudi, saj brezplačno ne želi nihče več delati.

Mislím, da se tudi naši vodstveni ljudje premalo ukvarjajo s športno rekreacijo.

— Koga predlagaš za naslednjo predstavitev?

»Za naslednjega sogovornika predlagam Ivana Žurga z Bloške planote.« Pripravil F. Gornik

V SPOMIN

Po hudi in zahrbtni bolezni je mnogo prezgodaj — 29. avgusta 1982 v 56. letu starosti umrl dolgoletni član kolektiva tovarne pohištva Martinjak Pavel FUNDA iz Cerknice.

V naši temeljni organizaciji je bil zaposlen od 19. julija 1951 na delih oziroma nalogah skladiščnik rezil in šablon.

Pri svojem delu je bil vesten in marljiv delavec in je imel velik čut odgovornosti. Bil je delaven tudi v družbeno političnih organizacijah in v organih upravljanja, kjer je vedno nesebično zastopal stališča, ki so bila v korist širše družbene skupnosti.

Ostal nam bo v lepem spominu kot dober delovni tovariš.

Delovni kolektiv TOZD Masiva Martinjak

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Ureja uredniški odbor: Vojko HARMEL, Viktor JERIC, Srečko KNAP, Jože KOROŠEC, Darko LESAR, Božo LEVEC, Franc MLAKAR, Danilo MLINAR, Janez OPEKA, Vanda SEGA in Franc TURŠIČ.

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Anton PERČIČ.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Filmi v oktobru

10. ob 19.30 in 3. 10. ob 16. uri — ameriški pustolovski film LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM.
3. 10. ob 19.30 — ameriški vojni film HEROJ ALI ZLIKOVEC.
4. 10. ob 19.30 — ameriški erotični film NOČ STRIP TEASE.
7. 10. ob 19.30 — ameriška drama ŽENA LJUBICA.
8. 10. ob 19.30 in 10. 10. ob 19.30 — ameriški kriminalka DIAMANTNI REZ.
9. 10. ob 19.30 in 10. 10. ob 16. uri — ameriški fantastični film JUNAK VSEMIRJA.
11. 10. ob 19.30 — angleška grozljivka LADY DRAKULA.
14. 10. ob 19.30 — ameriški akcijski film MEJA NA RIO GRANDE.
15. 10. ob 19.30 — slovenska drama DESETI BRAT.
16. 10. ob 19.30 in 17. 10. ob 16. uri — ameriška kriminalka OČI-VIDEČ.
17. 10. ob 19.30 — nemška drama DEKLETA S TRGA ZOO.
18. 10. ob 19.30 — brazilski erotični film DAMA V AVTOBUSU.
21. 10. ob 16. uri in ob 19.30 — ameriški pustolovski film SKRIVNOSTNA SFINGA.
22. 10. ob 19.30 in 24. 10. ob 19.30 — ameriški akcijski film POBESNELI MAKŠ.
23. 10. ob 19.30 in 24. 10. ob 16. uri — hongkongski karate film 36 CELIC SHAOLINA.
25. 10. ob 19.30 — kanadski ljubezenski film DEKLETA.
28. 10. ob 19.30 — italijanska komedija LJUDJE, ZNOREL BOM.
30. 10. ob 19.30 in 31. 10. ob 16. uri — hongkongski akcijski film NEUSTRASNI ZMAJ.
31. 10. ob 19.30 — italijanska kriminalka ŽAMETNI PRSTI.

PRED LETNIMI ŠPORTNIMI IGRAMI SOZD SLOVENIJALES

Za letne športne igre SOZD Slovenijales, ki bodo 2. oktobra v Celju, smo se začeli pripravljati šele septembra predvsem zaradi dopustov. Prav gotovo bi bil za letne igre bolj primeren mesec junij.

V nekaterih panogah so priprave dokaj slabe, kar velja pred-

vsem za ženske ekipe. V začetku je bilo premalo zanimanja za žensko odbojko.

Sedaj je to rešeno, nastale pa so težave z ženskim šahom in streljanjem.

Včasih so priprave za lesariade trajale po več mesecev, sedaj pa še ne cel mesec. Pohvaliti pa velja temeljni organizaciji Prodaja in Iverka, saj je od tam največ tekmovalcev in tekmovalk.

Solidna domačina

USPELO REPUBLIŠKO PRVENSTVO V KEGLJANJU V CERKNICI

Na kegljiščih Bresta v Cerknici in hotela Šport v Postojni je bil v soboto in nedeljo prvi del republiškega prvenstva za posameznike v kegljanju. Nastopilo je 61 najboljših slovenskih kegljačev, ki so dosegli odlične rezultate, saj jih je na kegljišču v Cerknici kar 25 preseglo mejo 900 kegljev. Med najboljšimi 24, ki so se uvrstili v zaključni del prvenstva Slovenije, sta tudi oba igralca Bresta in sicer Založnik na 17. mestu in Gornik na 21. mestu. Zaključni del republiškega prvenstva bo na kegljiščih Slovana v Ljubljani in Hidra v Medvodah 9. in 10. oktobra.

Rezultatske razlike med tekmovalci so zelo majhne, tako da imata še oba Brestova igralca možnost, da se uvrstita do 13.

mesta in s tem na državno prvenstvo.

Rezultati:

	keglji
1. Kačič — Hmezad	1890
2. Steržaj M. — Čarda	1883
3. Urbanc — Triglav	1873
4. Bizjak — Gradis	1866
5. Križaj F. — Hidro	1848
6. Smodiš — Čarda	1846
7. Steržaj H. — Čarda	1836
8. Vanovšek — Celje	1825
9. Križaj M. — Gradis	1815
10. Puntar — Proteus	1812
11. Turk — Triglav	1811
12. Pečovnik — Maribor	1807
13. Pihlar — Maribor	1806
17. Založnik — Brest	1799
21. Gornik — Brest	1794

Prvenstvo, ki je bilo pod pokroviteljstvom Bresta ob njegovi 35-letnici, je bilo zelo dobro organizirano.

